

פשוט שאין לעשות נקב שיכל לבא לידי זחילה, ויותר טוב להחם צמים משיכוי בו חשש זחילה, אבל איני יודע למי לריק נקב להסטים ואנחנו פשוט להחם צמים בצאים צלינורות דרך מעלה שעל גבי המקוב ואין לריק שום נקב כלל וכלל לא, ולזה יש מעלה גדולה מכמה טעמים.

ג

ב"ש צדכרי בערוך בשולחן (יו"ד סימן ר"א סעיף קס"ט) שיש סומכין עליו לעשות מקוב על ידי הוואסער לייטונג, ח"ו לא כוון בערוך בשולחן כלל על אופן הוואסער לייטונג שלנו אלא אז היה צאחה פיירות שבו מושכין מים מהכרות אך צלינורות ישרים צלי שום עשי' אחרת ולא היה שם שום חשש כלי וזה מדבר בערוך בשולחן, אבל בהוואסער לייטונג שעושין כעת צאים צאופנים שעוצרין דרך מקומות שיש להם דין כלי ונתחבר שחק צעיר אחת לאו כל במקומות שזין צאופן המשכת המים ותיקונים לנקיין המים, וק"ו שאין שום דמיון וערך להעשה צדורות שלפנינו צאחה פיירות, וגם עכשיו משתנה עשייתם מחמת לזמן שעושים בכל עת שינויים צלינורות שומת שעושין תחת הקרקע, כללו של דבר המים הצאים מהוואסער לייטונג צאים דרך כלים מכלים שונים ולזה אינו מועיל חיבור לקרקע, שאך צפשוטי כלים שאין להם חשש צית קיבול ואין האיבור אלא צעזיל שמקבל עומאח צוה י"ל בסברה שעי' חיבורן לקרקע צעל מהם תורת עומאח, אבל אם יש שם צית קיבול שנעשו המים שאובין חין ר"מ כלל בחיבורן לקרקע, ואף צקצשו ולצסוף חקקו כתב הנוצי" (מכדי"ת יו"ד סי' קמ"ב) שאינו מועיל אלא צדרצקן וצדאורייתא פסול, אבל חקקו ולצסוף קצשו מצוחר צש"ס (צ"ב דף ס"ב ע"ב) שפסול אפילו צדרצקן ואינו מועיל בקצישות כלל.

והיעל"ה על הדעת להכשיר מקוב העשה ע"י גוים צלי שום השגחה, וכלל מקוב שעושין לריק השגחה צבי"ד צלינורות מתחלת ירידתן מהגג עד שצאים לתוך הצור, ולפעמים יש צוה שאלות עמוקות שצריכין עיון כרצה, וכמה קולמסין נשתצרו ע"י צכל דצרי כפוסקים צשאלות צלינורות, והוואסער לייטונג נעשה צכמה מניי סילונות חין מספר כפופים ומעוקמים וכאצבים את כל רחוצות העיר וכצתים צדרכים שונים ומשונים, ולפעמים צכמה פרסאות, וכמאלות שומת להיות עולה ויורד ומנוקב מכל דבר וצכה הדוחב שיצוא צשפע רב, וחדשים לצקרים המאלות ופעולות חדשות צכל עת וצבי"ד אינם

יודעים מאומה מה נעשה תחת הקרקע כעלמות צצמן המלחה, ונמלא שכל צשרות המקוב תלוי צידי עכ"ס כפי צצודתם, ולפעמים גם אחר שצצר נגמרה המקוב מוסיפין בעכ"ס פסול חדש צאחה מקום לדרך ציאת המים האלה וצבי"ד אינם רואים מה מאומה צחור המקוב וכי יש מקום לחשוב לסמוך ע"י צמה שמוגע לכל עכרתן של ישראל וא"ל להאריך צצצר פשוט כזה, ומקוב של וואסער לייטונג פסול להגמרי שאין לצרפה לשום סניף צעולם ככל מים הנשאצין צצית ר"ל, וכשי"ת חרוק עלינו מים עכורים ויעברנו.

וכני ידיו דושת"כ צאכ"ר

ב"ק יואל טייטלבוים

סימן עו

צ"כ

שלובכ"ם אל כבוד ידידי הרה"ג חו"ב טובא החסיד המפואר יראת ה' היא אוצרו כש"ת מוה"ר הל"ל ל"ש שלימ"א האבדק"ק קראסנא יצ"ו בעת בעיר פאריז יצ"ו.

אדש"ת ה' צאכ"ר, כגיטני מכתבו צלילכ כזה ויען שציקש להשיצו חיקף צצי דואר החור ראשון כני להשיצו צקיור נמרץ כי לא אוכל להאריך כעת, וחוכן שאלהו צצצר המקוב שצעירכם אשר צקרקעית הצור של עזילכ יש נקב להוציא המים הנמאסים ומגופה של מתכות, והממונה על המקוב היו איש ואשה שאינם שומרי התורה כלל עד שעלה צידכם להעמיד ממונה על המקוב איש ואשה אשר ראוי לסמוך עליהם, ושצ נודע צצצר שאירע לפעמים שפתחו המגופה ע"י איזה סיבה צשעת עזילת הנשים וצאו לידי מכשולות ר"ל, ולכן צצחתם חומן וסתמו לגמרי מקום יציאת המים צסיד וצנין צראוי ומני אז נעשה נקיון המקוב צשאצב על ידי פאמפע, אבל להראש הקכלה כרע צצצר מאוד יען שנעשה שלא צרצונו ושלא צדיעתו ולא נח ולא שקט עד שקרא איש ערכי הממונה מהממשלה שאמר שאופן נקיות המקוב ע"י פאמפע אינו עפ"י נימוסיכם, ואתם קראתם את הקכלה לתוכי"ק, וכעת כליע לפניו כרצ ר"י לעשות כמה שחיות שכל עיקר טענת כר"ק הוא צצצר חוקי המדינה יפתחו את הנקב של הוצאת המים ויעמידו צצחרכ את המגופה כמו שכיח אבל יהיה רק לרמאות

נסמכין על המגופה של מתכות ואלמלא המגופה של מתכות לא יתאחד כלום מהמים, וזאת שגם צמי השילות לא הונה דעתו בדבריו כמו שסיים לצסוף צ"ל אין דעתי נוחה עד יערה עלינו רוח מערס.

ב

אמנם גוף הסצרה שכתב צמי השילות לחלק דלא נאמר אלא כשהתחיל לחול ועכב הזחילה בדבר המקצ"ט משא"כ כשהעמיד המעכב ערס שכתחיל לחול, סצרה זו כצד כתב המדע זיכודא (תנינא יו"ד סי' קל"ז) וכתחם סופר (יו"ד סימן ר"ד) קלסכ וכתב שיש לסמוך על זה לכלכה, אבל אין מח ראיח כלל לנידון המגופה של מתכת, ועיין כתב סופר יו"ד סימן ק"א שכתב דאף לפי מה שכתב הנוצ"י והח"ס להחיר היכא שכלי מעכב שלא תזחל ותחצה מעיקרא ערס המשכת המים אף להפוסקים שאסרו במעכב הזחילה בדבר המקצ"ט, מ"מ בצרות כאלו שעומדים בנקצים הנעשים לנקיון המקור אדרבה נכפוך הוא, דגם להפוסקים המחירין במעכב הזחילה בדבר המקצ"ט אף אחר שנפסל המקור ע"י הזחילה, מ"מ בנקצ שהמים יולאים משם חיש מהר וא"ל שיתקצן מ' סאכ בהמקור צעת שנקצ פתוח כיון שנקצים צו ויולאים צו וגמלא דמכווח כל המקור ע"י דבר המקצ"ט, זה גרוע ממעכב הזחילה ע"י דבר המקצ"ט כיון דשם מים לפינוי ושיעור מקור אף צלי דבר המקצ"ט לכן אינו אלא מעכב הזחילה, וסצרת הנוצ"י והח"ס אפשר לומר רק היכא שנקצ קטן כ"כ שלא ילאו מים רבים שאפשר שיכיו ויתקצו מ' סאכ צלי תחיבה וסתימת הצרחא אלא שיולאים מעט מעט וכו', וזולתן, משא"כ היכא שא"ל שיתכחז מקור של מ' סאכ צלי סתימת הצרחא דצח כ"ע מודי דפסול, והכת"ס כפל דבריו אלא צתשוצותיו כ"פ. גם צעיקר הסצרה של הנוצ"י והח"ס אף היכא שאינו אלא מעכב הזחילה כתב שם בסימן ק"א לסמוך על שיטה זו כשיש עוד נדדים להקל, וגמלא דהיכא שא"ל שיתקצן מ' סאכ זולת הצרחא לא ראיח לסמוך ע"י כלל אף לרפ"ו לשאר נדדים להקל, והסצרה נכונה מאוד דוודאי כמו שכתבין המציא את המים הוא עיקר להוויית המקור כמו כן הצרחא המעמדת את המים, ואדרבה היא יותר עיקרית כיון שאין מליאות שיתכחז שם מקור של מ' סאכ מצלפדכ, זה גם דעת מרן ז"ל דר"ה שכתב שם בסימן מ"כ שצעת נפתח הפקק של מתכות נשאר כבור ריק צלי מים וגמלא כי קיום המקור ע"י דבר המקצ"ט שאין צד לז להקל. ומ"ש בדבריו נראה כסותרין למ"ש בסימן מ"ד גבי מסין של צחל, אינו רואה שום סחירה דגם שם אומר ולא סמך על סצרת הנוצ"י, אבל

עוני הצעכערדע ויכיה הפקק סגור צמפתח ע"י איח תחצולה מתחת הקרקע ואפשר ג"כ לעשות שיכיה קצו צננין לקרקע רק שיכיה למראית עין ללא חוצה נימוסי הצעכערדע ונקיון המקור יכיה נעשה ע"י הפלמפע גם להלן כמו עכשיו, וכת"ס ר"י דן צח צחא דהיתירא שמעיקר הלכה אין צח איסור להעמיד המגופה אף שמרן ז"ל בדברי חיים סימן מ"כ אומר, וכתב חצילות קושיות על דברי מרן ז"ל צח אשר צחמת כולם לק"מ.

א

והנה קושייתו הראשונה מכך דאציק שצמרתן שצפ"ו דמקולאות (מ"י) דלר"מ שם צחא הוא מן הצד אינו פוסל ולחכמים שם חס מקצלת האמצעי רביעית עד שלא יגיעו לאציק כשר, ולדעת הדברי חיים ז"ל דאם הפקק הוא מקבל עומאכ כל המקור פסול, איך יש מליאות שיכיה כשר הלא האציק הוא מקבל עומאכ, ומלא כן בצפר מי השילות (סימן כ' ס"ק כ"א) שכתב זה לשונו, ויש להצין כיון דכשפותחין האציק המים יולאין, א"כ כש"כ חס ינטל האציק כולו שילאו המים, א"כ כוי בווייתו ע"י דמק"ט, וסיים אח"כ דע"כ לא אסרינן לצטל הזחילה בדבר המקצ"ט אלא היכא דצחו שמה המים מעיקרא וכשהתחילו לחול מנעו בדבר הזה, משא"כ היכא דכועמד המחילה מעיקרא וכצצחו המים נסמכו שם ועמדו, צח לא חיישינן, דצח לא נחכו המים כלל אלא שנתעכבו מעטמן ולא יכלו לעצור הלאה, וכת"ס ר"י תמה האיך יפרש דר"ה המשנה דאציק ומה יענה לקושיית המי השילות. ואני תמה על תמיכתו, גם על קושיית המי השילות, כי לא צנתי בקו' שכתב דכיון דכשפותחין האציק יולאין המים כש"כ חס ינטל האציק כלל, דכלא בא כדאיתא וכו' כדאיתא, דוודאי צמקום הנקצ שמה ניקב האציק והאמצעי גם קרקעית המקור צאופן שילאו דרך שמה כל המים, וצמקום הנקצ זה היכא אפשר לסתמו גם בדבר שאינו מקבל עומאכ, אבל שאר מקום עמידת האציק שעומד שם גוף האציק צהאמצעי ועל גבי קרקע, שם אין מקום לניאות המים ואף חס ינטל כל האציק כלל לא ילאו המים חס נסתם הנקצ גם צחוך האמצעי וצחוך הקרקע, ואך המים שצחוך האציק נפסלו מחמת גוף האציק שהוא כלי מתכות, והמים שצהאמצעי לא נאסרו לר"מ דהוי במקור כשר צל מקור פסול, ולא נמלא שום רמז ורמחא צשום מקום שהמים שצהאמצעי הוא צאופן זה שאם ינטל האציק ילאו כל המים ושפיר אפשר לפרש כנ"ל, וממילא שאין להקשות מה על כך דינא דמעכב הזחילה בדבר המקצ"ט, וצפרע על דינו של דר"ה שכל המים

צור צפקק של מחכות, כוכ כח"ס ז"ל שכיב צו ותלמידו לא בצין כן מדבריו ז"ל אלא אדרבך נתקשה עובד בדבריו אלו בחי"ד סימן ק"א שבאריך שם לבאר דבין להרמז"ס ובין להראש"ד צרחו כזו שתשמישו היא ונעשה לכך לסתום הקצב של האמצעי ועשוי לשמש שימוש צפ"ע בלי חיבור דבר אחר הוי כלי לכ"ע עד שסיום נפלאה דעת ממני לעמוד ע"ד אצא מאוכ"ג ז"ל צוח אס לא שידון שלפניו כיכ עד"ז כמו נידון שלפניו שכצרח אינה משמשת צפ"ע כמו צרח ופקק צפי חצית אלא שצרח תחוצר או קצב ומחוצר במחכות שיש לו בית קיבול ששם תחוצר בצרח וסותם הקצב שבו ולפעמים פותחים ומוציאים או מגביהים בצרח בתחוצר מחלק התחתון ועד"ז בצרח אינה עשויה וראוי לשמש צפ"ע בשום דבר רק בחיבור שיהיה יחדיו ולכן אינו מקצ"ט יע"ש. הרי שדחק ברצו בדבריו הקדושים של אביו זכ"ה ולא מלא מקום ליישצם אלא דמיירי באופן שאין בצרח משמשת צפ"ע כלל כנ"ל, ונמלא דלפקק של מחכות העשויה לסתום ולפתוח צפ"ע כמו שלנו אין שום היחר לפ"ז, ומי בצין בדברי החת"ס יותר מכגאון ז"ל שכיב צו ותלמידו.

וב"ש שאלא צ"ל שבאציק אינו פוסל משום מעמיד בדבר המק"ע וציקק טעמים לדברי כנ"ל, לא הכנתי מכ מלא דד' כנ"ל באלו חידוש יותר מהמחוצר כהמשנה וזו קושיית המי שילוח על המשנה בעלמא למכ אינו פוסל משום מעמיד בדבר המקצ"ט, אצל כבר כתבתי דלק"מ שבאציק אינו מעמיד במים אלא המגופה ששם מקום יליאת המים, ומכ לריך לצק טעמים על כנ"ל צמח שבעתיק דברי המשנה בלא צמח שיתורלו דברי המשנה ממילא יתורלו גם דבריו ז"ל.

וב"ש לבקל יותר כיון שאין הפקק אלא למראית עין וכו' סגור ומסוגר ומכ"ש שכו' נצנח אל קרקע במקוה, מ"ש שכו' נצנח שם לא הכנתי דכיון שכו' למ"ע של שרי כצבעדעס וברכ"ק שיסצרו שכו' עשוי לפתוח בכל עת נקיון במים ח"כ הא"ך אפשר שיכ"כ נצנח אל הקרקע וכי גם צח עינים להם ולא יראו שכו' נצנח וא"ל לפותחו, ומכ שיכ"כ סגור מתחת הקרקע כאשר כי בתחלה זה אינו כלום אס אינו דרך צנין כראוי וא"ל לבאריך צח.

ד

אך מכ שכתב שאפשר לעשות צפאצריק צרח שיכ"כ נעשית מתחלה מיוחד כדי לקצבו בקרקע, מכ יש

צחמה בטמין קיל יותר כמו שכתב שאין במים נחלים אלא שמתמעט לאט לאט שזכ לא מיקרי זחילה אלא שפ"י שמתמעטים אף לאט לאט יתמעט אח"כ מהשיעור, וזכ ודאי שאס מתמעט לאט לאט כ"כ שאינו נקרא עליו כלל שם זחילה, צודאי שאינו צגור זה שלא יכ"כ אפשרות להתקצן שם מ' סאכ צלי בטמין אלא שצממשך כזמן יתמעט מהשיעור ועד שלא יתמעט שם מקוב כשרה עליו ושפיר שייך צח סצרת כנוצ"י וכתח"ס, נשאל"כ צסי מ"ה שצמח שנפתח הפקק נשאר בצור ריק צלי מים חיש מכר, וצודאי שא"ל שיתקצן שם מ' סאכ צלי סתומת הפקק ואין שם מקוב עליה צלי הפקק של מחכות ולא שייך צח כלל סצרת כנוצ"י וכתח"ס שאף לסצרתם אין צח שום דל לבקל.

2

בזה שכתב על מכ דמשמע מהד"ס ז"ל דגבי פקק של מחכות פסול מכ"ה וצ"ש מצואר שאינו פסול אלא מדרבנן, לא אוכל להצין מכ ראה על ככה, בלא מ"ש כד"ה שכו' פסול מכ"ה הוא עצור שלא נעשה צפי לשמש עם הקרקע ואס נעשה סתם לכל מכ שילטוך צח לריכין לצח לדיני צריכה וצדאורייתא אין צריכה ח"כ לא הוי כנעשה מתחלה לכך לכן פסול מצדאורייתא, ומ"ש כר"ש שכו' פסול מדרבנן כתב צפירות כטעם מפני שכו' מחוצר וגם משמש עם הקרקע שפיקר השמישו לדבר שאינו מקבל טומאה, וזכ ודאי מיירי כשנעשה מתחילה לכך כמו שצ"ח. כדודע ציכודא דצבל מקום שאמרו מחוצר לקרקע מיירי רק כשנעשה מתחילה לכך, וצודע ציכודא סימן ק"ע דייק עוד מדברי כר"ש (כלים פ"א מ"צ) צמח שכתב ותשמישן עם הקרקע שצריך שיכ"כ גם הקרקע מסייע לתשמישו ואי לא"כ אינו מעיל אף שכו' מחוצר וגם נעשה מתחילה לכך, ועכ"פ אין מדברי כר"ש באלו שום קושאל. ומדברי הרמז"ס ז"ל שכתב שם ומלוצה צנינים ותצנית זה באציק יכ"כ מוצן זה במחלוקת, מלאה דלא ס"ל כדברי כר"ש שכתב טעם פלוגתהם אס גזרינן מדרבנן אף במחוצר לקרקע ומשמש עם הקרקע, אלא פליגי צעיקר דין ככלי תצנית זה אס פוסל, ויוכל להיות שפלוגתהם צדאורייתא ולריך למ"ע.

בזה שכתב על מ"ש צשם כתח"ס ז"ל דס"ל כפי הרמז"ס צנאי וצסימן קל"ה מסיק דאינו אלא מכיות עוב, אמנם צסימן ר"כ מלאה דסוצר כן לדיואל. ומכ שצ"ח מסימן ר"ה שמתיר צצרח צצציל שאינו כלי תשמיש צפ"ע וצצין מדברי כתח"ס ז"ל באלו היחר

ח

גם צעיקר הכיתור של מחוצר לקרקע אף שנעשה לכך, לדעת הגדולים שכתשו' הרא"ש וכן לדעת הראב"ד חינו מועיל כלום, וציארו צעמם שלא נקרא לשמש את הקרקע אלא בעין המצואר צממם כדלה וכנגד שכן משמשין את הצנין ממש שכן תשמישיו כדלה לסגור ולפתוח וכ"ז מכלל הצנין, אבל אם חינו משמש את הצנין ממש כ"א משמש דבר לעצמו כמו צעזל במים וכדומה חינו מועיל שום חיבור אף שנעשה לכך, ועי' ל"א סימן קצ"ו (ח"א) אות ח' שציאר לפי דצריכס למח תשוב האציק משמש את הקרקע משום דכאמצעי דינו כקרקע והאציק משמש את האמצעי יעיי"ש שכתריך. וכוה כרצב גדולים חשו לשיטת ז', ואף הרא"ש כתשובה כלל ל"א שחקיל בזכ וכוותיו' פסק צע"ע, מ"מ הרא"ש ז"ל צעמם חשש לדבר, שכרי אחר שכתב לכתור צעמם לקרקע ונתחצר צצנין עם הקרקע וכציוא ראיות לדצריי מ"מ סיים וכוותא ללחת מידי ספיקא שלא יכיה נדנוד איסור יעשה אותה צצנין שלא יגיע פי כסילון של מחכת על חוירו של מקוב, ח"כ מצואר צלשון זה שצכיתור שנעשה לקרקע ונתחצר עם הקרקע עדיין לא ילאנו מידי ספיקא ונדנוד איסור, ועיין צמבר"ס שיק י"ד סימן קל"ז דכן מכגין דאף שמתצרים סילון של מחכות אפי"כ עושין לצסוף לינור של עץ ג"כ ואין סומכין על היתר של מחוצר לצד, וכן הוא צד"ח ח"ש י"ד סימן פ"ע שחז' לעשות המקוב ע"י סילונות של מחכות קצוב צקרקע ויכיו נעשים מתחלה לכך וגם צסופו יעשה לינור של עץ שלא יצא למקוב מתוך המחכות, כרי דאף צנתחצר ונעשה לכך עדיין לא סמך ע"ז וליכ לעשות עוד לינור של עץ, וכן דעת רוב הגדולים זלכ"ה, וצפרט צמגופה של מחכות שיש עוד תששות עוצא אם חיבורו חיבור ואין הקרקע מסייע לתשמישו כמ"ש לעיל מכוצ"י ושאר פוסקים.

ו

ובערתים כללו חנו חושש עוד למ"ש הרא"ש ז"ל צפ"ק דסוכה (ס"י ל"ז) צדין מחללות שיש חילוק אם הוא לשכיבה או לסיכוך וכי הרא"ש ז"ל דצמקום שכתבו לשכב עליכס אסור ואפילו אמר לאומן שיעשה אותה לסיכוך דמי יודע שאמר כן ויצואו ככל לסכך צכו, ונתקשה צגד"ע סימן ע' דלפ"ז למח כתור הרא"ש ז"ל גצי סילונות צעזל שנעשה לקרקע ולא חשש דמי יודע אם נעשו לכך כמו שאמר ע"י צמחללות לסוכה, ותי' דאפשר לחלק דגצי מקוב ל"ג דרוב המצייס אלל מקוב

לד קולא, דמח שאמר שם כד"ה צסימן מ"ה אף אם נעשה לשמש את הקרקע כתב בטעם צעזל שיש שם כמח פקקים לשאר חמצטאות שנעשו סתם ולפעמים מתחלפים הפקקים ומשתמשים צמקוב צפקק שלא נעשה דוקא לשמש את הקרקע, וח"כ כשיודעין צצירור שאותו צפקק הוא הנעשה מיוחד צפאצריק לשם המקוב מח לא דיבר שם כד"ה זלכ"ה, ולכאורכ היא הלכה ריוחת דמחוצר לקרקע אם נעשה מתחלה לכך חינו פוסל. אמנם הוא אחריות גדול לעשות מקוב על סמך היתר זה דכמח ספיקות צצבר, וצנוצ"י סימן ק"ע כוכיה שאין היתר צמחוצר לקרקע אלא כשגם שימשו עם הקרקע דחיימו שהקרקע מסייע לתשמישו ולינורות כמציואים מים אם חינו רק צעזל במים ואין הקרקע מסייע להם חינו מועיל מח שנעשו לקוצעם צקרקע, וצתשובות צית שלמח יורכ דעכ חלק צ' סימן פ"ד כציוא עוד כמח ראיות לדבר וכתב צסילון דאף אם נעשה מתחלה לקצבו שם צמרחן ונראה שכוא דומה לסילונות שכתשו' הרא"ש מ"מ ח"א לידע אם הוא דומה לגמרי וקשה לכתור יעיי"ש, וצפקק כזה חינו אלא צעזל במים שלא ילאו לחון וחקרקע חינו מסייע לזה כלל צצמקום יליחת המים שצריכין שמה שימוש צפקק אין שם שום קרקע כלל אלא שהקרקע מקיף את צפקק מצדדיו וקשה לעשות דמיונות כזה לכלי שציקר תשמישו עם הקרקע, וצתשו' אמרי חש י"ד סימן פ"ו כתב על הפלומפק דאף שמתחצר לקרקע מכל מקום אי אפשר לדנוו כקרקע לפימ"ש כתוס' צ"צ דף ס"ה דלאו כל חיבור לקרקע מצטל בעוממח מן הכלי שכרי תנור אפילו לר"א חינו מכור אפי"ג דלדידי' כל כמחוצר לקרקע כרי הוא כקרקע וסתם תנור מחוצר לקרקע אין חיבורו חסוב חיבור וסיים לצסוף ח"ל עכ"פ למדנו דלצברי כרצצ"א אין לנו לטכר מעוממח כל שאינו צרור דחיבורו חיבור גמור כיון דאיכא מחוצר דלל יידון כמחוצר אין לנו לדמות דבר לדבר צעממו עכ"ל, ועיי"ש כתוס' שכתבו דאף לגירסת הכפרים דתנור נקרא מחוצר אעפ"כ לא מכר כרחיים דחיבור כרחיים לא חשיב כולי האי כמו חיבור תנור וכיריים, כרי דיש חילוקים דקים מח נקרא מחוצר לקרקע, וח"כ כש"כ צצרח כעשויה לפתוח תמיד ומיטלטלת ממקום למקום וגם אין תשמישה אלא צעזל במים קשה לדמות מילתא למילתא לכלים המצוארים צממם וצרחשוניים ז"ל שתשמישן עם הקרקע, ואף אם יעשה אחכ צנין וחיבור להפקק אל הקרקע אם כרחשוניים ז"ל לא נתנו צכול קצוב צאחכ אופן כוי חיבור האך נעשה דמיונות מעממו וכי צעזל שאלו מדמין נעשה מעשה צחשש פסול דאורייתא צמקוב.

וכן כתב בגד"מ שאלות הסילונות שנעשו לקרקע היו
 נזכרים במעשיהם וצורתן, וכן נלפס"ד מלשון הרמב"ם
 ז"ל בפ"ו דמקואות, וכן נראה לשון הרא"ש ז"ל שכתב
 בני סילונות ואינו מוזן כלשון ולהכ"ל נחל דכיון שניכרין
 צורתן שייך לומר לשון בני סילונות, ויש ליישב זאת ג"כ
 מה שחמ"ה הנצי"י (תנינא יו"ד סי' קל"ז) על מה שכתבנו
 בעור והשו"ע (סימן ר"ח סעיף מ"ח) דלר"ד שיכיר
 נעשה מתחלה לכך לשמש את הקרקע ולהכ"ל יש
 לומר דכיון שכל אלו שכיב דרכן לשמש עם הקרקע היו
 נזכרים בצורתן ומעשיהם מוכיחין עליהם, ה"כ חז"ל
 שיכיו נעשים מתחלה לכך דוודאי הוא כן דאם לא נעשו
 לכך היה לכן נזכר אחרת, וזאת יש לתקן ג"כ הקושיא
 ה"ל למה הק"ל הרא"ש ז"ל בסילונות יותר מבסוכה
 שאוסר אף צעשוין לסיכוך, דבסילונות כיון שצורתן
 מוכחת עליהם הו' ליכא למיחש למידי דאית ביה היכרא
 עובא דהכל יודעין צורתן דאלו נעשין לקרקע, משא"כ
 במחללת שאין בה שום היכר וכל הנעשים צין לשכיבה
 וצין לסיכוך נזכר אחת להם וכל הרואין שמסבכין זהם
 לא ידעו למה נעשו מתחלה אלא האומן ואתי למעשי.
 וא"כ גם באלו הכרזות שכל הנעשים להאמצעות
 החלושים ולכלים שונים נזכר אחת להם עם הנעשים
 למרחצאות שצקרקע ואין צורתן מוכחת עליהם, מי יומר
 שהראשונים ז"ל כתירו בכחאי גוונא.

?

אמנם הפע"מ להלכה יש לדבר עוד ברבה בכ"ז
 ולהכרזות פנים לכאן ולכאן, ולא חובל להאריך כעת
 לירד לעומקה של הלכה זו צפרע שאני כותב בחפזון
 להשיב לו חת"כ במדוקש, ולא צאתי אלא להעיר שאין
 הכיתר צרור כמו שנראה צעניו כתי"ב ר"י, וגם כמה
 שדברי מרן הד"ח ז"ל מוקשים צעניו כ"כ מכל נד צאתי
 לבאר קצת שכל דבריו צרורים כשמש צלכרים. אצל
 צעיקר הדבר כמה שמוגש לנידון דיון אף אילו היה הפקק
 מדבר שאינו מק"מ כלל שאז אין חשש בצציל הפקק.
 ג"כ אין להסכים לעשות פקק צקרקעית בצור כאשר כתב
 בעלמו שנודע להם שכיו מכשולות שנפתח הפקק צלמנע
 העצילה רח"ל, וגם כשלא נפתח הפקק שכיחי מכשולות
 עובא כי כשנפול קצת עפר או חול על הפקק או על
 דופני הנקב שסביב הפקק הו' לא מיחדק שפיר חומל.
 וכן כמה סיבות יוכל להיות שנעשה הפקק רפוי חומל
 המים והבזל לא יוכל להצחין זה בכל עת, וכאשר צאתי
 למדינת שווייץ הייתי דר בגענק ומלאתי שם מקוב שהיה
 פקק צקרקעית המקוב לגקיון המים וראיתי את כל אלה
 ועשיתי שם צ"כ תיקון זה לעשות פאמפע ליניאת המים

מומחים הם אצל בסוכה שהדבר מסור לכל יחיד ויחיד
 גזרין פפי וכ"כ חירון זה גם במכר"ם שיק צתשו' (יו"ד
 סי' ר"ד), ה"כ יסוד הכיתר שמתירין נעשה לקרקע ולא
 חיישינן שיטעו ע"י ליקח אף אותן שלא נעשו לכך הוא
 בצציל שרוב מלויין אצל מקוב מומחין הם, וצבוכ"ר עכשו
 הוא צכ"פ שרוב מלויין אצל מקוב אינם מומחין כלל.

ובמדינותינו שכיב עשיית המקואות והכשקן רק תחת
 הצד"ל ורוב הצחי דינין היו ראוין לסמוך עליהם
 צד"ר זה עדיין היה אפשר לומר רוב מלויין אצל מקוב
 מומחין הם, אצל מעט שנחצו המדינות צבוכ"ר צמדינות
 אלו שאנו גולין כעת אין לרצנים שום כח ושכיח עובא
 אינם בגונים והכל נעשה צדעת הצב"צ חלמים וצעלי
 זרוע ואין השגחה על שום דבר, והלא גם במקומהם היה
 הממונה על המקוב איש ואשה שאינם שומרי תורה כלל
 ה"ש מכשול גדול מהם, ועד"ז הוא עכשו צרוב המקומות
 מכשולות עצומות ומרחאות נגד הדין הצרור ואף צדצרים
 שאין מקום לפעול בהם, כ"כ אפשר לומר רוב מלויין
 אצל מקוב מומחין הם. וצתשו' חו"י סימן ח"ן כ' כמה
 שאמרו חז"ל לחזוקי אינשי צרשיעי לא מחזקין דצומניו
 שרבו המתפראים וכ"ל מורה הכיתר לדבר אזהרה לה
 חזקה. וצ"ס גיטין דף פ"ע פ"צ האשה שאמרה לצעלה
 גירשתי נאמנת לחזקה אין אשה מעיבה פניה צפני צעלה
 ואין שום חולק צדצ"ר, ואעפ"י הציא הרמ"א ז"ל צלכ"ע
 סי' י"ז סעיף ב' ד"ל דצומן הוא דנפיש חולפא ופריאותא
 אינה נאמנת דאיתרע חזקה דאינה מעיבה. וצטעם סלכ"כ
 שחז"ל (חולין יב.) דרוב מלויין אצל שחיטה מומחין
 הם ציאר צמ"ח (סימן א' סעיף ג') בטעם דלא חליפי
 לשחוט צאין יודעין ומוחזקין, וא"כ גם כמה שכתבו
 בפוסקים רוב מלויין אצל מקואות מומחין הם ל"ל שהוא
 מטעם זה דלא חליפי להוכיח דעת צמקואות אס אינם
 מומחין, אצל צבכ"ז נפיש חולפא ופריאותא יותר מצומן
 הרמ"א ז"ל ואדרבה כפי פנים שצדור מושלים על
 המקואות ועל הכשרות וצין היראים המועטים לא שכיחי
 עו כנמר לראון אצונו שצשמים גם אין צכחם וכו' ירחם
 ואשים מחסום לפי ולא צאתי צזה אלא להעיר כמה
 שמוגש להלכה זו של נעשה לשמש את הקרקע בצנוי
 על יסוד של רוב מלויין אצל מקוב מומחין שיש לחוש
 עובא צבכ"ז, וכבר ציאתי צתשו' אחרת (סי' ל"ד
 אות ד') מדברי הש"ס והראשונים גם צענין חזקה כשרות
 דלכו"ע לא שייך צבכ"ז אלא צמכירין ויודעין אותה.

והחת"ם צס"י ר"ח כתב ד"ל דכל אותן הכלים שחברו
 צמשכה וצרא"ש שנעשו לשמש עם הקרקע צורתן
 מוכחת עליהם שאלהם כלים נעשים תמיד לשמש קרקע.

ולסתום הנקצ במקום הפקק וכן הוא שם גם היום כאשר שמעתי ותליתי שעלך צידכם גם צעירכם לעשות תיקון זה חלילה לכם לעלו.

החידושים

וב"ש שהוא תחבולת למראית עין לשרי המדינה וברכ"ק, אני חושש שמה ח"י צהיפך שהוא תחבולת למראית עין היראים שיסבירו שלא ישתמשו במגופה חלל בהפאמפע וישתקו כעת ושוב אח"כ כשיביה נעשה במגופה יסירו את הסוגר שמתחת בקרקע וישתמשו רק בהמגופה, וכיון שיביה נודע שנעשה במגופה בהסכמתכם חף אם תלעקו אח"כ שלא היה הסכמתכם חלל מפני מראית עין לבעשות השרים וברכ"ק תכיו ח"י מהלופקים ואינם נענים, וצפרע אחר שחשבו משם כמעט צרור שיחזור לקלקולו, חבל אני חושש שיהא תחבולת היחסי"ר וסמיית עינים להכשיל תיכף חף צעוד שאתם שם, וכלל צעלמו כתב שהתנגדות ברכ"ק היא עבור שנעשה שלא צרשמו ושלא צרלונו ומה יתפיים בזה שחששו לבעשות את השרים אם עדיין תעשו ע"י הפאמפע שהוא דבר שנעשה שלא צרלונו ופן יתגלה הדבר לאזני השרים ע"י המתנגדים ואז יביה גרוע יותר כי יותר ישגיתו השרים עליכם ועל המקוב ע"י שפשייתם שלא כדן נגדם, ושיביה צסוד גם מברכ"ק זה וודאי ח"ל ואמרו חכז"ל ערכין ע"ז כל מילתא דמיתאמרא צאפי תלתא לית צב משום ליטנא צישא, ופירש"י ז"ל שהצטלים אמרו צפני ג' המגלה אותה אינו לשכ"ר שזכר גילה דעתו מתחילה שאם מגלה אותה אינו חושש דמידע ידע דסופו להגלות, וק"י למעשה שעושין בכל יום. גם חלל הראש"ש ז"ל אוסר במחללת צסוכה חף אם עשה לסיכוך שלא יעשו העולם הגם שהוא עומד וזוה שפשה לסיכוך ואינו רוצה להעלים זה משום אדם עכ"ז אסר לעשות דבר שאפשר לעשות צו וצריכים תירוץ למכ לא אסר צסילונות כח"ל, חבל ק"י צ"צ של ק"י בזה שמפני פחד השרים וברכ"ק יאמרו הרבנים להגיד כלפי חוץ שעשו במגופה של מתכת צתחתית במקוב להוציא המים וצודאי יאמרו צחון בתירו פרושים את הדבר ונפיק מיניכ חורצא, ועיין צחשו ריב"ש סימן קכ"ה שהאריך שם לצאר דצרי' והמשכה מותר לכוי"ע וסיים לצסוף ואין לגזור שמה יעשו שלא צרי' או שלא בהמשכה שאין לנו לגזור מעלמנו יותר ממה שגזרו חכמים ואפילו כשאין צני תורה לפי שהכשר המקוב לא לכל מסור כ"א לצריחין ולחכמים עכ"ל, הרי צצמקום שאין צני תורה היה מהראוי לגזור חף צדצר המותר לגמרי שלא גזרו ציה חכז"ל כלום זולת כעטם שאין הכשר המקוב מסור חלל לצריחין ולחכמים, חבל עכשיו צצוכ"ר שאינו בן כאשר כתבתי למעלה וכאשר אתם רואים שמכריחין את

הרבנים שעושין כדת של תורה להעביר על דעתם ולעשות שלא כדת, ולכם נמסרה המקוב, וצמקום אינם צני תורה, ואין לנו מדברים מדצר המותר לגמרי כמו רציה והמשכה חלל מדצר שצחמת אסור לעשות, כאיך יחל כלפי חוץ שנעשה זה צרשמתם, וצמשכה (אצות פרק ח' משנה י"א) חכמים הוצרו צצריכם שמה תחוצו חוצת גלות וחגלו למקום מים הרעים וישגו התלמידים ונמלא שם שמים מתחלל, ופירש ברע"צ ולכן אמרו שמה תחוצו חוצת גלות שאף על פי צצמקום שאתם צו אין שם מקום לעשות יש לחוש שמה יגרום הכחא ותחייצו חוצת גלות וחגלו למקום שיש שם אנשים שמראים פנים צתורה שלא כהלכ עכ"ל יעיי"ש, וצצוכ"ר צצר נתחייצו חוצת גלות וגליו למקום מים הרעים ר"ל עאכוכ שצריכין לחבר מאוד.

תנבס עוד להצות ריעים על ברכ"ק ולצקש מלפניו צתחומים שלא יעמוד על דעתו צענין חמור כ"כ ויניח זה לרבנים המלעפרים על כשרות המקוב ולצב כואצ לכם שלא להכשל ח"י. וברש"י יביה צצורכם ויתן לכם חן ושכל עוצ צעיי חלקים ואדם ויחלכם מכל רע ותליתו צכל דרכיכם עדי חכב לראות צמכר צישועת כל ישראל ושמחתן.

וכגני ידיו דושתיכ צאכ"ר מלפכ לישועה קרוצב. צצכ"ח עש"ק לס' תרומה כיתשי"א לפ"ג, פכ צצוקלן יל"י

בק' יואל פייטלבוים

סימן עז

צ"ב, ג' ויקרא תשע"ו

של' וכפ"ס אל כבוד ידידי הרב חסאוח"ג חו"ב החסיד המפואר יו"ש כש"ת מוח"ר יצחק צבי דייטש שליט"א, שהי' אב"ד דק"ק סענדרא, וכעת בווינא יצ"ו.

אחדשתי, כגישני מכתצו צדצר המקוב וכתב פרידנא מוצא, חלל יען שכתב לי גודל הנחיתות כני להשיצו צדצר שאלתו שהאישוער אינו רוצה להצמית על כותלי המקו' והצורות שיכיו חזקים לצלי יסדקו חלל אם יתן צחוך בצעמאן חומי צרל כצקרא חייח צעמאן ומסתפק ושחל אם לכתיר זאת. כוכ ראשית אכתוב לי

שלפי ידיעתי יש עכשיו צעטאן חזק שהוא ציורק יותר וכו' וכו' מוצא לעמוד זמן ארוך בלי סדק ובלי זחילה, וזה לנו רוחים פה פירנו צרוקלין י"ו שנעשו מקוואות מאותו הצעטאן ועצרו שנים רבים ולא נעשה שום סדק ולא שום זחילה, אך כפי השמיעה יש מקומות שאין הצעטאן עומד כ"כ בחוקפו ולכן יחקור וידרוש ע"ז אולי יש מליאות למונע בחוסי צרל, ושמעתי עוד שאם נותנים תחת הצעטאן מין זפת הנקרא סמאלע גם זה מעבד שלא יסדק הצעטאן, אמנם במקום שא"ל ויש לורך לעשות מאיתן צעטאן יש על מה לסמוך להתירו כאשר חזאר.

*

והנה לכאורה יש לדון בזה על שני ענינים, האחד כיון שהצרל מניע שלא יסדק ויחלו המים יש לחוש אם לא כיוי כיוי ע"י עומאח כמו צפותם ומעבד הזחילה בדבר המקצ"ט, וכשני דכיון שהצרל מעמיד את הצעטאן יש לדון לדעת הפוסקים דהכל הולך אחר המעמיד נמלא שיש לכל אותו הצעטאן דין צרל שהוא מעמידו ודינו כעובל בתוך צרל וזה חמור מן הראשון. וכנה בחשש כיוי ע"י עומאח כבר כתב בנוצ"י מהד"ת סי' קל"ז בעובדא דידי' שקצטו הנסרים צהמקו' ביתידות של צרל והסביר דאף לשיטת הר"ש (פ"ה מ"ה) שאם אותם הזחילה צדצר המקצ"ט נקרא כיוי ע"י עומאח מ"מ אין זה אלא התם שהמקור פסול מטעם זוחלין ונמלא דצמה שפותם הזחילה מטעם ומכשיר מקור פסול לכן נקרא כיוי ע"י עומאח, אבל היבא שמים נצליץ רק מעט מעט צאופן דלא כיוי זחילה ניכרת וכשירה במקור אלא שצביל שנצליץ המים מעט מעט יחסר אחר זמן מן השיעור ויצא לידי פסול אבל כיון שעשה כשר לעובל זו ואין הנסרים גורמים שום עברה והכשר אלא מניעת הפסול שעמיד לזא אח"כ, בזה גם הר"ש מודה דלא נקרא כיוי ע"י עומאח. וכתח"ס צסי' ר"ד קלס' לסברא זו לסמוך עלי' לדינא, וצד"ח מהד"ק סי' מ"ד אף שהקשה ע"ז מהתוספתא מ"מ תי' אח"כ לפי דברי החו"מ אלא שסיים שבעובדא דידי' שכי' מיוחד כל המקו' למטה צמסן של מתכות פסול אף לדברי בנוצ"י, שלא כתיר בנוצ"י אלא התם שנפתח צנסרים שהנסרים גופי' כשרים ואין הפסול אלא צביל ביתידות שנקצטו צנסרים אבל היבא שהמקו' כולה מרופפת צמסן של מתכות שמקצ"ט כיוי פסול דאורייתא צביל שמוצל ועומד ע"ג העסין יעיי"ש, ונראה מה דהיבא שהוא עומד על דבר כשר אלא שהחסרון הוא רק צביל ביתידות שמעבד את הפסול שלא יצא אח"כ בזה גם

הוא ז"ל מודה לסברת בנוצ"י שכשר, וכן הוא עוד צהרצב גדולי' אחרונים ז"ל שסמכו ע"ז להתיר, וא"כ ק"ו צ"ל שבתם לנו רוחים צודאי שיצא לידי פסול כי יחסר אח"כ מהשיעור שכבר התחיל המעשה המציא לידי פסול צמה שנצליץ המים ואעפ"כ כיון שהמקור עדיין כשרה אין זה כיוי ע"י עומאח, ומכש"כ צ"ל שצומד על צימנע שפכשו הוא פוז וכשר בלי החוסי צרל ואין עדיין שום התחלה של אחיז פסול ואין החוסי צרל אלא צביל החשש שמה יסדק אח"כ שאין זה כיוי ע"י עומאח לפי סברת בנוצ"י כ"ל ודעמי'.

ובכת"ם חו"ד סי' ק"א כתב על בנוצ"י ואצ"ו התח"ס זלכ"ה שצמח"כ נעלם מהם כי צמרדכי (כלכות מקוואות סימן תשמ"ד) מפורש דלא כותי' דמודע ציכודא ועשה צסברא זו פלוגתא צין הר"ש וצמרדכי וכתב על הצ"י שלא הרגיש שיש חילוק צין מה שכתב הר"ש למ"ש צמרדכי. ולפענ"ד לא נעלם מעיניכם הצדולתים של בנוצ"י וכתח"ס סופר וסייעתם דצרי צמרדכי אלו המצוארים צצ"י שם צמקומו ואינו כלל נגד סברתם, ומה שלא עשה הצ"י שום חילוק צין דצרי הר"ש וצמרדכי הם דצרים צרורים, שכת"ס הצין שיש חילוק צין הר"ש וצמרדכי דהר"ש מיירי שאחר שהחילה הזחילה צהמקו' ונפסלה סתמה צדצר צהמק"ט וצמרדכי מחמיר יותר דאף אם ערם שהחילה הזחילה ולא נקרא עדיין שם פסול עלי' סתמה צדצר צהמק"ט שלא יצא אח"כ לידי פסול של זחילה ג"כ נקרא כיוי ע"י עומאח וסובר הכת"ס ז"ל שזכו מפורש נגד בנוצ"י וכתח"ס ז"ל, אבל צחמת אף אם לו יציבא לי' לכת"ס ז"ל מה שצבן מוצרי צמרדכי דמיירי שרק צשעת עבילה צאח הזחילה וכו' כבר סתמה ערם שהחילה הזחילה מ"מ אין זה כלל נגד דצרי בנוצ"י דכיון שמפורש צדצרי צמרדכי שחברו שלא יכ"י זוחלין צשעת עבילה וע"ז כתב שאם מעבד זחילתו צדצר צהמק"ט אינו מעיל א"כ ע"כ מיירי עכ"פ שצשעת העבילה לולא אותה הסתימה של דצרי צהמק"ט היבא פסולה מטעם זוחלין אין מ"מ כ"כ אם היבא הסתימה ערם הזחילה או אח"כ דעיקר לנו דין על שעת העבילה אם אז תלוי הכשר העבילה צסינת דצרי צהמק"ט שאם יקחו אז משם אותו דצרי צהמק"ט לא יכ"י אז שום אפשרות לעבול שמה מטעם זוחלין ולכן סבר דכיוי אז צשעת העבילה כיוי על ידי עומאח, משא"כ בעובדא דהנוצ"י שכתב בנוצ"י מפורש בטעם שאין המקו' נפסלה מטעם זוחלין משום דכיוי זחילה שאינה ניכרת אלא דכחשש הוא שאם יומשך בזמן אף צצליע מועפת כזו שהוא זחילה שאינה ניכרת מ"מ סוף כל סוף יחסר משיעורו וע"ז סובר סברת בנוצ"י דכיון שהוא כשר

מחל למצול צו גם צלי הכסרים כלל כי עדיין לא חסר משיעורו גם אין לו דין זוחלין אי"כ אין הכסרים גורמים שום מכרה וככשר אלא מניעת הפסול שעתיד לבא אח"כ. וזה סברא צרורה שאינו ענין כלל לדברי המרדכי, גם החת"ם ושאר פוסקים המשתמשים בסברא זו מיירי רק בצופן ה"ל.

ומה שפירש החת"ם ליישב מדברי ר"ת צמורה ד"י צפירם עליה סדין, צשציל דנראה דגם שם מיירי בצופן שאם יקח הסדין עתידים עלי הסכך להתייבש או לגשור מעט מעט עד שיצא לידי כך שיכ"י חממה מרובה מאלתה, ואי"כ אם יקח אז הסדין משם כשרה עדיין בסוכה אלא שהוא מונע על העתיד שלא יצא לידי פסול כמבואר זה בחת"ם דדברי השואל, ולא נראה צעינו לדחוק דמיירי רק בצופן שאם יקחו הסדין תיכף צאותו רגע יפלו רוב העלין ויכ"י חממה מרובה מאלתה, ולכן חי' לו החת"ם ז"ל תי' מירוח שכן הוא האמת שאי"ל שם כלל מעט הפסול צשציל מעמיד דדבר המק"ע שאם הוא כשר אז ואינו אלא מונע הפסול על העתיד אין צוה חשש אלא מעט הפסול הוא צשציל שיושב תחת הסדין כאשר ציאר שם מילתא צטעמא, ומכתימה על הכת"ם שכתב לדמות שני ענינים שאין להם שום דמיון כלל.

אבנאם צחמת אף גם זאת מה שכתב להעמיס דדברי המרדכי דמיירי בצופן שסתמה ערס התחלת הצחילה אינו מוכרח כלל דדברי המרדכי כי כתב סתם שאם מעכצ זחילתו דדבר המקצ"ע אינו מועיל ואפשר לפרש בכל אופן ואופן, ודברי ה"י צרורים מה שלא עשה חילוק צין דברי ה"י והמרדכי כי מלצד שאין כנראה כלל צלשון המרדכי גם צעיקר הסברא י"ל דלא סבירא לי' כלל לחלק צין אם קדמה הצחילה או הסתימה דצעיקר הוא רק צשעת הצחילה אם הוא גורם אז את הככשר כמבואר למעלה, ולדינא גם הכת"ם מסיק להקל צזה מחמת שצביא שאר ראשונים דפליגי על המרדכי, ולפענ"ד כ"י אינו מוכרח אלא צעיקר שסברת הנוצ"י והחת"ם צזה הם דברים צרורים לכר"ע צלי שום חולק.

ובספר יוצצ משרים מהגאון מטשעצין שליט"א סי' י' הקשה למח' לא צעירו מהעו"י צמקומו ס"ק ס"א דמחמיר לסתום הנקצים שלא יצואו המים דדבר המק"ע אלא מח' לא ס"ל כהנוצ"י ואפילו הנקב"כ שם דמיקל אינו מקיל רק משום שצדיין אינו מקוב, גם מכדי"ה צצין שהוא מחמיר יען שהקשה מהתוספתא, ולכן לא הקיל אלא שם צעוצדא דידי' שגם לולא הכתלים חי' מחזיק.

ולפענ"ד כ"י אינו צצודאי לא מעלם מהנוצ"י והחת"ם וסיעתם דברי העו"י והנקב"כ שם צמקומו, אצל דברי העו"י אינם ענין כלל נגד סברת הנוצ"י וסיעתו שחס מיירי היכא דמקו' כשרה לפנינו ואין מדבר המקצ"ע שום חופלת להכשירו אז כ"א על העתיד, ועי' ר"ש פ"ה דמקואות משנה ב' שכתב דאף ר' יודא דפליג ומכשיר צמעכצ הצחילה ע"י דבר המקצ"ע מ"מ י"ל דמודכ היכא שצביא המים ע"י דבר המקצ"ע דפסול ואף שאני ככא שצמקו' עשוי ושלם, ועד"י כתב ה"א"ש שם צלשונ דמ"ש"כ מכשיר ר' יודא כיון שצמקוב כשר וע"י דבר המקצ"ע הוא מונע שלא יפסול, ולצסוף נטכ לגמרי מפ"י זה מחמת קושיות, ואי' מן הקושיות היא דלא מסתברא לי' כלל למימר אף צדרי יוסי לדמות זה לכוי' ע"י עומאכ כיון שצמקוב כשר ואף מונע פסולו ע"י דבר עומא יע"י"ש, וז"ל כונתם דאף שצמקו' פסול מנעם זוחלין מ"מ כיון שצמקוב המים שצמקוב כשרה כולא הוי מניעת הצחילה רק מניעת הפסול לא הוויית המקו', ואי"כ אף לפי דעת ה"י"ש דר' יוסי פליג צזה וסובר דכיון שצמקוב פסולא עכ"פ מנעם זוחלין לכן המעכצ הצחילה עושה את הככשר והוי ג"כ הוי' ע"י עומאכ, אצל צבו לה דלא להוסיף עלה שאם המקו' כשירה לגמרי אז צשעת הצחילה ואין צו שום חשש פסול אף מצחילה אלא שפוש צשציל העתיד צודאי שאין שום סברא צזה לומר דנקרא הוי' ע"י עומאכ, משא"כ צכך דהעו"י שצמקו' פסולא לגמרי מהשאצין צחוכה ואין שום אופן לבא שם לידי הככר מקוב צעלם המים זולת ע"י הסתימה דדבר המק"ע לכן סובר העו"י דזה נקרא הוי' ע"י עומאכ שכל הככר המקוב מתחלה נעשה רק ע"י חמלעות דבר המקצ"ע, והנקב"כ מכשיר גם צזה צשציל שצדיין אין כאן מקו', אצל היכא שצמקוב שלימה וכשירה צלי שום חשש ופקפוק אף צלי דבר המקצ"ע זה ודאי עדיף יותר וכ"ע מודו. ועכ"פ ז"צ שאין מדברי העו"י והנקב"כ כאלו שום ראי' נגד הנוצ"י והחת"ם ודעימ"י ודעתם בגדולה מכרעת דזה כשר לכ"ע. ומה שצביא מכדי"ח שהקשה מהתוספתא, אלא אח"כ תירץ קושיותו לפי דברי הנוצ"י"ם, אלא שצעוצדא דידי' מסיק להחמיר יען שצמוד על העסין וכתב שזה פסול אף לדעת הנוצ"י צשציל שצמוד על כלים שצמקב"ט, אצל צעוצדא דהנוצ"י שצמוד על הכסרים לא פליג עליו ונראה שגם הוא ז"ל מסכים צזה להנוצ"י שצמכיר.

וב"ב כתב דלא אהניא לי' דברי הנוצ"י משרים יען שמיירי צמעין, משום בא לא איריא, דזה שהוא מעין לא כתב אלא לריוחא דמילתא ומבואר שם שצמחיר גם צלא"ה, אצל מנעם אחר לא אהניא לי' שהוא אינו מחיר

אלא בשביל שגם לולא הכתלים הי' מחזיק וי"ל שבי' שם מרוקף צאחה חופן שגם לולא כתלי הלימנעם לא היו נאבדן המים, אבל סתם חפירות שצקרקע שעושין שם לימנעם נאבדן המים ונבלעין תיקף בזחילה ניכרת בלא פשיית הכתלים וצאופן זה לא כתיר בדוכב משרים, אבל כבר ביארתי דדברי הנוצ"י והח"ם וסייעתם צדורים להכשיר צככ"צ לכ"ע.

ב

אמנם לכאורה דא עקא דכיון שחומי צרל מעמידן את הלימנעם לדעת הפוסקים דכלל כולך אחר המעמיד אי"כ יש לאותו הלימנעם דין כלי מחכות כיון שהמחכות מעמידו והיו לכאורה כעוצל בכלי מחכות, ולזה אין ראוי מדברי הנוצ"י דמירי צנסרים הקצועים צקרקע וי"ל שכל נסר צפ"ע ואין הנסרים ראויים לעצול צכס צפ"ע כי לא נתחצרו ואין היתידות מעמידן כלל את הנסרים אלא מחצרים אותם צקרקע שיעמדו שם לעכב זחילה המים, הי נמי אפי' צתיצב שהנסרים משולצים ומחוצרים זה צזה צדצר שאינו מקצ"ע ואי' ליתידות של צרל אלא בשביל לקצב צקרקע לעמוד שם היטב, שאין תשש שיהיה להנסרים דין כלי מחכות כי אין היתידות מעמידן את פלם הנסרים אלא שגורמים צקציעותם לעכב זחילה המים, וצזה שפיר מעיל סצרת הנוצ"י, משאי"כ כלן ששחומי צרל מעמידן את פלם הלימנעם וי"ל דהיו כולו ככלי מחכות ועי"ז אין ראוי לכאורה מדברי הנוצ"י דיש לחלק צין כגושאים כמוצן, ואולי דינו כמו שאוסר הד"ח כשהוא מרוקף צעסין של מחכות. וצדוצב משרים שהתיר מטעם שמתחזיק המים אף צלי הכתלים לא הרגיש לצאר שזה אינו מעיל אלא נגד החשש של הוי' עיי' עומאח אבל לא נגד החשש מה שהוא עוצל צאותו הלימנעם שהצרל מעמידו, ואם לא הוגח לו צצצרת הנוצ"י נגד החשש של הוי' עיי' עומאח כש"כ שאינו מעיל נגד החשש שיש להלימנעם פלמו דין כלי מחכות.

והנה החת"ם צחשו' סי' ר"צ צגיגית שנתחזק צחצושים ויתידות של צרל שלא יתקלקל לעתיד על ידי כוצד מים והעוצלים כתב לדמות זה לדברי הנוצ"י דכמו שכתב הנוצ"י לענין הוי' עיי' עומאח דכיון שאין לריך לב עתה אלא בשביל העתיד אין לו דין הוי' עיי' עומאח כמו כן הוא צדצר המעמיד שאם אין לריך להמעמיד עתה אלא בשביל העתיד אין לו דין דצר המעמיד ואינו ככלי מחכות. וצחשו' צית שלמה יו"ד ח"צ סי' ס"ד חולק על החת"ם צמה שכתב ללמוד זה מדברי הנוצ"י שאינם ענין כלל לזה והנוצ"י לא נחית כלל

לזה אם היתידות מעמידן את התיצב ולא דיצר אלא מהוי' עיי' עומאח ואין ללמוד משם כיכא דכמחכות מעמיד את התיצב, אמנם אעפ"י כתב שכתב צעלמה היא נכונה שאם אין לריך עתה להמעמיד אלא בשביל העתיד שיתקיים זמן יותר אין לדנו כמעמיד אלא שלמעשה רצונו שישאלו עוד רצ מוצבם שיסכים לזה ועיי"ש. וצסוף כס' צכשמות מככות צכמ"ח כתב שאף שאציו ז"ל מספקא לי' צזה אצל חחק דצריז שכן מצואר גם צכלק"ע סי' עי"ז לענין ככל כולך אחר המעמיד צעצילת כלים, וצציו עוד ראוי נכונה מפ"ג דמס' כלים משנה הי' כעופל כלי חרס כצריא וכו' וכן צחידוק הקרוי צפ"י הרע"צ שם, וצא"ר מהגר"א ז"ל מצואר יותר שכתב אע"ג דקרוי לריכב לחידוק דעלול היא להצצר ולריכב חיזוק כואיל והשתא מיכת צריאח היא ולא לריכב לחידוק מעברי רצק. כנה מה שצציו מהלק"ע צעצילת כלים לא הי' צידו ספר כלק"ע כמו שכתב צעלמו, וצחמת צכלק"ע לא מיירי כלל מעצילת כלים אלא משופר שגלדו דק ועשו לו חשוקים של צרל שכתב כיון דעדין אין ריעותא מותר לתקוע צו וכוצא זה גם צצחכ"ע ה"י ר"כ סי' תקפ"ז ס"ק ע', ואולי אין לדמות לשופר ששם חלוי רק מביכן בקול יואל, אבל ממשנה דפ"ג דכלים ראוי נכונה.

ג

וב"שו"ת מהרש"ם ח"א סימן צ' צחחלה נמשך ג"כ אחר דברי צ"ש והגכות מה שצציו מהלק"ע וממשנה דכלים, אלא שאח"כ כי שיש ראוי להיפך מדברי החוס' יומא דף ע"צ ע"א ד"ה שמעמידן לפויין שכי' ח"ל: ר"ל דאפילו איפוי זהב שעליכן צעל לגצי דיידו דצכל דוכתי בעץ צעל לגצי המחכות לענין עצילה ולכל מילי דאמר ככל כולך אחר המעמיד וכו' וצעלי שמים אינו כן שכרי שלחן וכו' וילוף התם מקרא עכ"ל, וברי חסם בעץ הי' עומד גם צלא הציפוי ואפי"ה מיחשצ הזהב למעמיד הי' לאו קרא דקמ"ל דהציפוי צעל לגצי בעץ יעיי"ש, ומשמע שם דמש"כ נסח מכיתר זה.

ולפ"ענ"ד אין מדברי החוס' האלו ראוי להלכה שכרי חסם צכשלחן לא צשציל שהציפוי הוא המעמיד כוארך ללמוד מקרא דדינו ככלי עץ, אלא חסם עעמא אחריונא הוא כמצואר צסוף חגיגה דף כ"ז ע"ב שצציו מהמשנה דכלים דצכ"מ כולכן אחר הציפוי ועיי"ש צחוי"ט פ' כ"צ דכלים מ"ה שצציו חילוקים צזה, וצכ"מ על הרמז"ם פ"ד מהל' כלים ה"י ד' מצאר צאורך שיטת הרמז"ם ושאריו כראשונים דפליגי אבל לכל הדיעות אין

דמכ שמחליע כ"כ עד שטפל ממנו ליפיו ואינו מעיל
 לו עוד אף דבר המעמיד אד גרע מזה שמחליע קלח או
 שלג צו רקצון באופן שיכל לעמוד עדין עכ"פ ע"י
 הליפיו ששומד עליו, ומדכוונך לערום למד שיפור גדול
 כ"כ כהחלטה עד שטפל ליפיו ש"מ דכפחות מה אס לא
 כגיע כהחלטה אלא עד שיעמד למעמיד אס עכ"פ הליפיו
 שומד עליו ויוכל בען לעמוד על ידו אין קפידא ויכול
 להיות שבי' כן, איכ אפשר לפרש גם דברי בתוס' עדין
 כמו שכתבתי.

ובב"ש המכרש"ס שבען כי שומד גם בלא הליפיו,
 לכאורה יב' סמך לדבריו מדברי צפ"ה עכ"ה פ' הרומח
 (כו, טו) צפ"י ע"י שמים שומדים ש"י לפרש שומדים דפ"פ
 שלא יקחו מן הנפולים והנפולים מים רבים שכבר
 נרקבו אלא מן השומדים בקומתם ועדין פי' גם החקוני,
 אבל י"ל גם כהיפך דמדחין שכוונך לה קרא דשומדים
 ש"מ דכלל הקרא לא כוו ידעין מסבא שצריך ליקח
 מן השומדים בקומתם בלא הליפיו כי מה שידעין
 מסבא אמרו צ"ס (כתובות דף כ"ב ע"א ועוד)
 למכ לי קרא סבא הוא, ואס כן תינה לפי אותו
 כלשון שדרשו משומדים שומדין בקומתן, אבל לפי
 כלשונות אחרות שצ"ס וצמדרש שדרשו ענינים
 אחרים מקרא דשומדים וכתובס אותו כלשון שמעמידין
 את ליפיון שז' אין לנו לימוד מקרא שעמדו בקומתן,
 ואפשר שלא יכלו לעמוד בלא הליפיו ויכול להיות שלא
 מלאו צמדצר ע"ס חקים. אמנם יב' פלגתא דא דדברי
 חז"ל, וצפ"ה כתבו כן לפי אותה השיטה שכתבנו גם
 בתחלת פ' הרומח שפ"י שמים לקחו מן המדבר שבי' שם
 יערים גדולים שבתוכם ע"י שמים, אבל רש"י ז"ל כתב
 שם עכ"כ וע"י שמים מאן כי להם צמדצר פי' ר' תנחומא
 יעקב אבינו נפכ צרוכ"ק שעתידים ישראל לבנות משכן
 צמדצר וכתב אחרים למארים ונעסס וזה לבניו ליעלם
 עמכם כשילאו ממארים, וצפ"ה כתב אחרים גם זה,
 נמלא לפי' שלא הי' צידם אלא אותן האחרים הישנים
 שמימות יעקב אבינו ע"ה, וצ"ר פי' ויגש פי' ל"ד אות
 ד' עכ"כ ויבא בארץ שבע כתב שכלך לקח אחרים שנסע
 אצרכם זקינו צבאר שבע וכו' כה"ד וכל אשר נמלא
 אחר ע"י שמים וכו' ולא נמלא בהם לא קשר ולא פקע,
 ופי' שם ציפ"ה דלכן נטלו מאותן האחרים יפן שלא נמלא
 בהם לא קשר ולא פקע, ומבואר עוד צמדצר (תנחומא שם
 סימן ט') שיע"ה לזה לבניו השבעים שיעשו אחרים צמארים
 לצורך קרשי המשכן, והרבה האריכו ברא"ס וציפ"ה וצנח"ק
 ושאר מפרשים לבאר דעת חז"ל בזה, וע"י ש"ך עכ"ה
 ושאר מפרשים שרלא שלא יהי' צמשן וכלי' אלא אותן
 הקרשים שנטען יעקב אבינו וצניו השבעים שחננו בהם

אז עין כלל לדבר המעמיד כמבואר אד לכמעין צכעמן,
 ויותר מה מבואר בתוס' תגיב שם ד"כ כאן על מה
 שר"כ צ"ס בתחלת לחלק צן ליפיו שומד ליפיו שאינו
 שומד וכתבו שם בתוס' אחד פירושה דשלתן של משכ
 כי' הכב דק וקלוש וכלא ען לא מלי קאי, ונמלא לפי'
 שבען כי מעמיד את הכב ואעפ"כ מסיק צ"ס שם
 דל"ג ליפיו שומד ולי"ג ליפיו שאינו שומד כולכין אחר
 הליפיו אלא שאני שלתן דרחמנא קרי' ען, וכרי שכוונך
 לקרא דכולכין אחר בען אף היכא שבען כוא המעמיד
 צבציל דכ"מ כולכין אחר הליפיו אף צכריג דאין אד
 תלי כלל צדצר המעמיד, וגם לפי האחר שצ"ס וחס'
 שם דכ"מ ליפיו שאינו שומד צבציל שלא כי' הליפיו דצוק
 לבען ג"כ לא כי מעמיד ח"צ שם צ"ס תגיב, ומ"ש
 בתוס' צינמא כלשון דכ"מ כולכין אחר המעמיד אד
 צחמא נציג לבצן, וחולי כתבו בתוס' כן לרווחא דמילתא
 שפ"י חצ' במחכות מעמיד את בען ולכן צכ"מ צליפיו
 מחכות כוא כפיקר תשמי מעמים, צבציל שכוה ליפיו
 וגם מעמיד, וצשלחן אף לו יכא הליפיו גם מעמיד שניכס
 לא ישיבו כיון דג"ל לן קרא דקראו כן, וכתבו כן לפרש
 כלשון שאמרו צ"ס שמעמידין את ליפיון וסוגי דתגיב
 אלא לפי שאר הליפות שצ"ס שם צקרא דע"י שמים
 שומדים כי חמא שם ג' לטות ולא כתבו אד בתוס'
 צינמא אלא לפי אותו כלשון שפי' שומדים שמעמידין את
 ליפיון דשומע שחלי צדצר המעמיד.

ובעיקר הדבר מה שכתבתי המכרש"ס דבתם צשלחן
 כי שומד בען גם בלא הליפיו לא הביא הכרח
 וחלי לדבריו וכפי כמרא מסבא אחר כן דמסתברא
 שלקחו לכמשק כע"ס כיותר מוצחים צריאים ושומדים
 ולכן סובר ע"כ דמסיכ מיהצ כהב למעמיד צבציל
 שבי' לרך על כעפיד אחר שנהיישן ולמד מה גם ל"ד,
 אבל צחמא גם לפי דבריו אין ראי', דמה שאנו אומרים
 שהם כוא צבציל כעפיד אין לו דין מעמיד אד אינו אלא
 צפה שאלו רואין שכוה שלם ויפכ ואין צו שום ריעותא
 וצחמות זמן שכוה מוצל יוכל לעמוד בלא המחכות אין דין
 אלא לפי שפ"ה לא מה שביא צבציל כעפיד, אבל אחר שאנו
 רואין שצב אחרע ולא יוכל לעמוד בלי המחכות צודאי
 יב' לו דין דבר המעמיד, וא"כ צכמשק וכליו שלא מלינו
 שנהלפי בכל חיות הבעים ויוכל להיות שאחר שנהיישנו
 ראו שנהלם בען או שלג צו רקצון וכדומה באופן שלא יוכל
 לעמוד עוד בלי המחכות ולא גילה לנו רבי' להך לישנא
 דע"י שמים שומדים שמעמידין את ליפיון שלעולם יכ"ה
 להם דין כלי ען אף אחר שיתיישנו והמחכות יהי' מעמידם.
 וע"י רש"י ז"ל צינמא שם מה שפי' צמעמידין את ליפיון
 לכן אחר שלא כתבנו ולא נפל ליפיון, וכתב אד ודאי

ולא פליגי רבנן ור' נחמיה. אלא צבלי ששניהם לריכים זה לזה כגון סולם ושליבותיו ועצמת וחומתה אצל צחשוקים של צחל וכח"צ תרומתו מודי דלא אוליין צחל המעמיד, וזה חידוש שהחמ"ס צבלי מקומות סוף סי' ר"א וסוף סי' רי"ד החמיר בהחלע צחשוקים של צחל שהולכין אחר המעמיד, גם הקשה עליו הצ"ח צבלי ס"ד שדבריו צבלי המה נגד כל דברי הראשונים שצבלי ק"ב ס"ז וס"ז דאף במקילים צחשוקים של צחל טעמם משום דלענין טבילה הולכין אחר מקום החשמיש שהוא מצפנים והמעמיד הוא מצחון וגם צבלי הרבה מחמירין אצל לענין עומתה ודאי דיש להחמיר בהולכין אחר המעמיד יעיי"ש, וצחמ"ס שזה קשה טובה על החמ"ס שצבלי ר"ו. וקצת יש ליישב דבריו שגם החמ"ס שם צבלי ר"ו כתב דאיכא רבנן צחראי דצבלי הכל הולך אחר המעמיד אפילו צבלי שמשמש להכלי כמו חשוקים של צחל וכדומה אלא דכיון דר"א ורבנן דר"א שניהם צבלי שאין הולכין צבלי אחר המעמיד הלכך כותי, והתוספות (עמודה זרע דף ע"ה ע"ב) וזכר"ש (שם פרק ה' סימן ל"ה) ובעור צבליה כלים לא כתבו שהלכך דהכל הולך אחר המעמיד אלא כתבו הלשון שכיון שהמעמיד הוא מצחון אי"ל טבילה אפילו למ"ד הכל הולך אחר המעמיד, וא"כ לא כתבו כן אלא לריוחא דמילתא אפ"י לאותו מ"ד, וי"ל דלא צבלי כותי וכן משמע הלשון, ואותו מ"ד י"ל שהוא רבנן צחראי שגם לפי דברי החמ"ס שצבלי ר"ו צבלי דהכל הולך אחר המעמיד אף צבלי"ג ואין הלכך כמותם, אך צמדי שם מצואר צבליה שפסק צבלי להלכך דהולכין אחר מעמיד, וגם י"ל צדעת החמ"ס ז"ל דכיון שהוכיח שיטתו מדברי הרמב"ם והתוס' אף שהמדרי פליג מ"מ בעיקר צעיניו כדברי הרמב"ם והתוס' ולק"מ. ומה שהוא סותר עצמו מסי' ר"א ורי"ד י"ל דאף שהעיקר צעיניו כן מ"מ לא החליט להלכך ומכש"כ למעשה לא סמך ע"ז, וצבלי צ"ב ד' ק"ל אין למדן הלכך לא מפי לימוד ולא מפי מעשה עד שיאמר הלכך למעשה, אלא שצבלי ר"ו יש לו עוד צירוף סברא נכונה מה שאין צריך כלל למעמיד אלא צבלי העתיד וע"כ חזי לאינטרופי לסמוך ע"ז להקל למעשה, משא"כ צבלי ר"א ורי"ד שהי' צורך אז להמעמיד לא סמך ע"ז כלל והחמיר, וכבר נודע מ"ש הרד"ק (סי' תתקל"ד) ועוד כמה פוסקים שאם כותב איזה פוסק שני טעמים להקל צבליה ענין א"ל לסמוך ע"ז אלא צבליה שני טעמים כי אפשר לא הי' סומך על טעם אחד אלא יען שיש לו גם טעם השני, וא"כ י"ל כן גם צבלי החמ"ס ליישב סתירת דבריו. אך עדיין דבריו ז"ל צ"ע כי הוא דבר חדש וצבלי ראשונים ז"ל גם צבלי לא נראה כן, גם צבלי צבלי ר"א נראה שהחליט

קדוש להחיש כח הכ"מ, וע"י רש"י ז"ל עכ"פ ועשית את הקרשים שכתב הול"ל ועשית קרשים מבו הקרשים מאותן בעומדים ומיוחדים לכך שנתפן יעקב אבינו וכו' מהמדרש תנחומא שפי' גם בלשון עומדים שהעמידו קודם לכן, ומה שפירשו צבליה בלשון עומדים שלא יעלו מהקטנים פי' זה אי"ל אלא לפי אותה השיטה שנתלו מהאילנות שצמדצו וכו' צידם לצחור מאיזה אילנות ליעול ודרכן הי' צפירושן על המקרא להביא כפי' הקרוב לפשוטו חפ"י שאינו להלכך כדודע אצל לאותן הדיעות שהי' קצת חז"ל שלא הי' יכולין ליעול להמשכן אלא מאותן האילנות שהוזמנו לכך מיעקב אבינו עליו השלום בארבו לפירושים אחרים בלשון עומדים, וא"כ שהיו ישנים כ"כ כמה מאות שנים מימות יעקב אבינו ע"ה שפיר יכול להיות שמחמת יושן לא יכלו לעמוד צבלי הליפוי והמעמיד של מתכות ואין ראוי כלל מדברי התוס' שכתבו לכך לישנה שפי' בעומדין שמעמידין את ליפויין, ואף שפי' הנראה מה שהתקיימו האילנות כ"כ מאות שנים הי' ג"כ צדך גם מ"מ למעט צניסא עדיף כמ"ש הרמב"ן פי' נח על מה שטעם התיבה גדולה כ"כ דאף שגם אח"כ הולכו לגם שהי' מיעוט מחזיק את המרובה, מ"מ עשה אותה גדולה למעט צניסא שצריך לעשות כל מה שיש ציד אדם לעשות וכשאר וכו' צידו שמים יעיי"ש, וכמו כן צקרי המשכן מה שאפשר שיכ"י ע"י מעמיד לא עבד קצ"ב יוסא למגלה וכשאר הי' צידו שמים.

צבלי לפי' שאין שום הוכחה אם הי' יכולין העני שנים שצמסכן לעמוד צלי הליפוי וא"כ אין סתירה כלל מדברי התוס' לסברת החמ"ס והצ"ח שמה שהוא צבלי העתיד אין לו דין מעמיד וכבר הצאתי שיש ראיות נכונות לסברא זו. אמנם למעשה גם הצ"ח מוסתפי לעשות מעשה אף אם נכון הוא צעיניו זולת אם יסכים עוד רב מוצקה. וצבלי יו"ד סי' ק' מספק ג"כ אם להקל צגיגית שנטעם צחשוקי צחל לחק צגיגית וכתב דלא דמי לדברי הוצ"י וכו' צבלי שצחמ"ס סי' ר"ו לא משמע הכי וסיים צ"ע, וברי דאף שהראה מקום לדברי אביו החמ"ס זלכ"ה שלא החמיר צבלי מ"מ סיים צ"ע ונמצא דמספקא לי' אם לסמוך צבלי על הוראה אביו זלכ"ה.

ד

עוד חידש שם צחמ"ס סי' ר"ו שהעיקר צעיניו שאין לחשוקים ויתדות של צחל דין דבר המעמיד לעשות הכלי כלי מתכות כיון שהם רק משמשים את הכלי

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה
דברי יואל - שו"ת א טייטלבוים, יואל בן חנניה יום טוב ליפא עמוד מס': 277 הודפס ע"י אוצר החכמה

עליו חתיכת מחכות לריך עזילה דק"ל הכל כולל אחר
 המעמיד, אבל תפרו צפתיל מחכות אין צדך כלום שאין
 זה כ"א מחצר חתיכותי, והני דליים המחושקים צרל
 א"ל עזילה ואפ"ג דכלל כולל אחר המעמיד כ"מ היכא
 שמשמש דרך המעמיד כמו הנקב שנחסם שנמשמש דרך
 העמדה בזה, אבל הני דליים שחממדי אין צחוכו א"ל
 עזילה ור"מ מלריך להם עזילה, עכ"ל. הכה כתב כאן ג'
 דינים, כדן כא' בניקב ונסתם צחתיכת מחכות קי"ל צזה
 הכל כולל אחר המעמיד וכבר הצאתי ביאור צזה כמ"ש
 בגר"א ז"ל דסובר הלכה כר"מ יען שסובר דלדברי רב
 חשי שצמסקנה חתיה סתם מחני' דאלו חוללן כר"מ,
 אמנם חשי דינים שכתב אח"כ שצתפרו צפתיל מחכות
 כתב צפשיטות שאין צדך כלום וצדליים המחושקים צרל
 הביא פלוגתא אם אין לריכים עזילה מטעם שאין
 המעמיד צמקום שמשמשים צחוכו ולריך לבאר החילוק,
 וע"כ ז"ל הכונה דמ"ש צתפרו צפתיל מחכות הוא בגוונא
 שצרישא בניקב ונסתם שאין כסתימה מעמיד כלל את
 עצם כל הכלי אלא צמקום הנקב צלצד הוא מחזיק מה
 שצחוכו דלרבן אין לזה דין מעמיד אלא דסובר כר"מ
 וצאופן זה מיירי צמה שכתב אח"כ צתופר צפתיל
 מחכות כמצואר צלשונו שאחר שכתב דין בניקב ונסתם
 סיים אבל אם תפרו צפתיל מחכות ומצואר צזה דקאי
 על מ"ש למעלה צאופן שאין כמחכות מעמיד כלל את
 עצם הכלי אלא צמקום הכיתוך הוא תופרו שלא יתפרד
 וחוצ מה שצחוכו ושפיר מחלק צזה דצרישא שהוא ממוקב
 וכמחכות עומד צמקום הנקב נמלא שמתקיים מה שצחוכו
 ע"י המחכות וצכ"ג פליג ר"מ על רבן שיש לו דין
 מעמיד אבל היכא שהוא תופר ומחצר חתיכותי שלאחר
 בחפירה מתקיים כל מה שצחוך הכלי ע"י דופני הכלי
 צעלם וחפירה צעלם אינה מקיימת מה שצחוכה
 אלא מחצר החתיכות שיתקיים ע"י דופני הכלי ומי"ל
 דגם צכ"ג פליג ר"מ ולכן פשוט צעינו שאין זה כלום,
 משא"כ צדן האחרון צדליים המחושקים צרל שחשוקים
 מעמידים את כל הכלי שצלי החשוקים ישחצר ויתצטל
 מליאות כל הכלי שזה ודאי יש לו דין מעמיד ולכן ציקב
 צזה עצם אחר צשציל שכל המעמיד הוא מצחוך ואין
 ממנו כלל צחוכו צמקום שמשמש וצזה יש פלוגתא, וזה
 צרור ופשוט צכוונה דצרי המרדכי, וכארכתי קלת צצואר
 דצרים כפשוטים למען לא יכ"י מקום לעשות.

ומעתה אצא לנ"ד צכאיתן צעטאן שפעולת החופי
 צרל הוא שלא יסדק הלימענט אחר כך שצודאי
 גם צלא החופי צרל לא נחצטל עצם הלימענט אלא
 שיוכלו חלקיו להחפר צאופן שנעשה סדק חוחל המים,
 א"כ לי"מ לדעת בגר"א ובחתי"ם אף אם יש נקב ומתקיים

מה שצחוכו ע"י המחכות שצומד צמקום הנקב ג"כ
 אין לו דין מעמיד כיון שאינו מעמיד את כל עצם הכלי,
 אלא אפילו לדעת המרדכי שנמשכן אחריו כפ"ת וכפ"ת
 שיש לזה דין מעמיד אבל אם תופרו צתפירה של מחכות
 שיתחצרו החתיכות גם המרדכי מודה שאין לזה דין
 מעמיד כמצואר צדצריו כמו שציאתי לעיל, וא"כ גם
 צאותו הלימענט שאין החופי צרל עושין פעולה אלא
 לחזקו שלא יסדק אח"כ וכלא אף כשצבר נסדק ומחצרו
 ע"י חופי מחכות כותב גם המרדכי שאין צדך כלום ומכ"ש
 ערם שנסדק שמחזקו שלא יסדק אח"כ שלכ"ע אין לזה
 דין מעמיד, ולפי דצרי כפ"ת דעת המרדכי הוא שאין
 הולכין אחר המעמיד צשום מקום אלא אם יש ממנו עכ"פ
 מקלת צחוכו צמקום שמשמש אבל דצצרי שאר הראשונים
 ז"ל מצואר צכדיא דלא צצרי עצם זה אלא צעזילת כלים
 דוקא גם דצצרי המרדכי אינו מוכרח כ"כ ודצרי כפ"ת
 צלא"כ לע"ג ולא כעתקתי כל דצרי מיראת האריכות
 ואין נפ"מ כ"כ לנ"ד, וכצתתי מה שמוכרח דצצרי המרדכי
 ושאר פוסקים. נמלא לפי"ז שני"ד עדיף מדון החתי"ם
 והצ"ש דמיירי צתיצה המוחזקת ע"י חשוקי צרל שלולא
 החשוקי צרל יוכל להיות שישחצר ויתצטל מליאות כל הכלי
 ודמי להני דליים שצמרדכי וכן כתבו החוס' וכר"ש
 סוף פ' צתרא דע"ז צכלי עץ המחושקים צחשוקי צרל
 שזה הוי מעמיד אלא שלענין עזילה כיון שחממדי הוא
 לגמרי מצחוך לא דמי לכלי סעודת דמדן שמשמשין
 מצפנים אבל צשאר מקומות יש לזה דין מעמיד, ולכן
 הוכרחו החתי"ם וכצ"ש לצקש היחר צשציל שאינו מעמיד
 אלא צשציל כעתיד, ולא קשה ע"ז מסתימת דצרי המרדכי
 ובחוס' וכר"ש וכסור ושאר פוסקים שכתבו סתם צכלי
 עץ המחושקים צצרל דכוי מעמיד ולא חילקו כלל צין
 אם הכלי הוא מוכרח אז צשעת מעשה להחשוקי צרל אז
 אם הוא מוכרח רק צשציל כעתיד שלא יתקלקל, כי הצ"י
 אחר שביצא דעת כל הפוסקים צכלי עץ המחושקים
 צרל סיים וז"ל: ולורת כלי זה שכתבו הפוסקים חיינו
 שלוקחין כמה דפין של עץ ועושין להם שוליים של עץ
 ומעמידין הכל ע"י שמקיפין הדפים שצדדים צציו
 צחתיכות צרל אחת למטה צציו לשוליים ואחת סמוך
 לפה ואחת צאמצע עכ"ל, נמלא לפי דצרי הצ"י דמיירי
 כל הפוסקים צאותן הכלי עץ שח"י תחלת עשייתם רק
 ע"י החשוקי צרל שלולא החשוקי צרל לא ה"י כלל מליאות
 להחלת קיומם, וכן משמע קלת לשון המרדכי שכתב וכו'
 דליים דנראה שסוצב על הני דליים הידועים צעשייתן
 שהצרל הוא המעמיד, ויש ראייה מה דצצרי החתי"ם
 והצ"ש, שצאמת לריך להצין למח ערם הצ"י לכחוצ
 צורת הכלי כאך נעשה וכי צוממות הוא מלמד צותנו,
 אלא צודאי שנפ"מ צזה לדינא שאך צכלי כנעשה צצורה

זו שכתבנו מעמידו מתחלה יש לו דין מעמיד, אבל ככלי שנעשה וגמור ועומדת במעמדה בלי חשוקי צהל וא"ל לחשוקי צהל אלא בשביל העתיד שלא יתקלקל אין לה דין מעמיד כסדרת הכת"ם וכצ"ל, אבל לא הולכו גם לסדרה זו אלא בנדון דידכו דמיירי בכלי עץ שלעמיד יוכל להשתצר ולהתצטל מליחות כל ככלי, משא"כ צנ"ד הם עושים לימנע חזק שאין דרכו להתצטל לגמרי אף באורך הזמן ואין להשגש אלא בשביל שלא יסדק, זה ודאי עדיף מנידון הכת"ם וכצ"ל כאשר ביארתי למעלה.

ו

וקצת יש לי ברכורי דברים עוד שבהי פלוגתא בתנאים שצ"ם הם כולכין אחר המעמיד או אחר פנים הכלי, צכ"מ שמוכר פלוגתא זו צ"ם מיירי רק שהמעמיד הוא ודאי, כמו צפ"ק דשבת צניקצו והט"ף לחוכו אחר שאנו רואין בודאי שא"ל לכלי להחזיק כלל ע"י הנקב בלא האבר, ומכש"כ בשבת ד' נ"ט ע"צ בעצמה וחיותמה וסולם ושליוצותיו שהמעמיד הוא ודאי, וכן במה שדברו הראשונים ז"ל בכלי עץ הנעשים בחשוקי צהל שפי' בצ"י שתחלת עשייתם הוא כן באופן שאנו יודעים בודאי שהצהל הוא מעמיד ואין לו מליחות באופן אחר, ובזה הוא דפליגי אם כולכין אחריו או לא, אבל בלתימנע החזק שאנו רואים הרבה פעמים שמתקיים זמן ארוך בלי שום סדק ואינו אלא חשש מספק שלפעמים הוא נסדק ממיל דפליגי גם צכ"ג לומר שהולכין אף אחר ספק מעמיד נגד פנים הכלי בלא אף ספק מליחות מידי ודאי דכיון דליכא תנאי דאף ודאי מעמיד אין כולכין אחריו שאינו דוחה פנים הכלי שהוא עיקר אלא דבזה מלינו פלוגתא אבל בספק שלא מלינו זה צ"ם וצראשונים ממיל לחדש דפליגי גם צכ"ג, ובצר כתב הח"ל ז"ל (סי' קל"ד) שזה כלל גדול ועיקר מיסודי החלמוד דלמעט בפלוגתא עדיף. גם אולי כיון שביא פלוגתא הפוסקים אם כולכין אחר המעמיד אף בודאי מעמיד ועי' פ"ת בזה אלא שאנו מחמירין מספק א"כ היכא שהמעמיד בעצמו ג"כ אינו אלא ספק י"ל דכוי ס"ם. אבל יען שזה הוא בערות חדשות שלא נתבאר כלל בפוסקים ל"ע אם לרף זה לדינא, אך מה שכתבתי למעלה הוא לפענ"ד בערות נכונות.

ז

עוד יש לנו היתר בזה שאם החומי צהל נעשו מתחלה לשמש עם הקרקע בזה מתיר גם כד"ה שם סי' מ"ד אף בעומד על העסין של מתכות, אמנם רחוק במליחות

שיבה חומים כאלה שנעשים מתחלה צנתי חרושת ע"ש כך כי גם אם ילך לבתי חרושת יתנו לו רק ממח שמוכן לפניהם, אלא שיש לו היתר בזה לוקח עכ"פ חדשים שיודע בעת שלא נשתמשו בזה מעולם ולא ירדו עליהם תורת עומתה בזה דעת הנוצ"י שם סי' קל"ז דכשנעשה מתחלה לאורך מה שיראה יעשה בו כוי כנעשה לקרקע, אבל על צהר זו פליג כד"ה ומש"כ אומר בעסין של מתכות, ויש מקשים על כד"ה מן המשנה דפי"א דכלים ומדברי הרמב"ם בזה, אבל באמת לק"מ וישנתי דבריו ז"ל בטעמו"ד ולא ראיתי פה להאריך בזה שאינו נפק"מ ל"ד, זה ודאי שאין לעשות מקוה שכתב עלי' מן כד"ה א"כ שביא פסולה, אבל צנ"ד נראה שהוא כשר גם לדעת כד"ה ז"ל, ראשית לא החמיר כד"ה אלא בעומד על העסין של מתכות, אבל היכא שצומד על הנסרים ואין הפסול אלא בשביל היתירות שנקצו שם להחזיקם על העתיד בזה לא פליג כד"ה על הנוצ"י שמתיר, וכן הוא גם בזה שצומד על הלימנע ואין להשגש אלא בשביל החומי צהל שנתונים צתוכו להחזיקו על העתיד ודמי ליתירות שהוא גולמי כלים ואין בו תועלת אלא בשביל העתיד. שנית נראה שזה עדיף מיתירות כיון שצנ"ד צתוך הלימנע דרך צנין וכ' שם גם כד"ה באותה השו"ב דמה שהוא דרך צנין ממש כמו כינוס אצנים שכתב ברש"י צתשו' (ח"א סימן ת"ת) לכולי עלמא כוי כקרקע וכשר, אלא שצנ"סין סובר דצרי חיים שאין זה צנין אלא שנקצו צצנין. והנה גם בלימנע נופא כוי מתחלה איזה מפקפקים שהוא כלי שיכול לעמוד בפני עצמו ואף שלא נעשה הכלי אלא בשעת קציעתו בקרקע מ"מ לדעת הנוצ"י (מהד"ת יו"ד סימן קמ"צ) אסור לעבול צתוך כלי אף בקצו ולצסוף חקקו, וצת' מברש"ם (ח"א סי' קמ"ב) החמיר, אבל כבר ביאר צצו"ת עמק שאלה יו"ד סי' מ"ז שאין בזה שום חשש שהוא עדיף מכלי שקצו ולצסוף חקקו שאינו כלי כלל אלא צנין ממש כמו כינוס אצנים יע"ש שהאריך, גם כד"ה צת' מקולות (ס"ק ל"ו) האריך מוצא צראיות שצצנין ממש אין שום חשש, וכצ"ל צתשו' חיו"ד ח"צ סי' ס"ד כתב על כך עובדא שצחח"ם יו"ד סימן ר"ז שפשו התיבה ע"י קציעת נסרים בקרקע באופן שהקציעות והחקיקה צאים באחת שזה עדיף מקצו ולצסוף חקקו כיון דכוי דרך צנין ממש ופליג על הכת"ם שכתיר בזה מטעם דדמי לקצו ולצסוף חקקו. ובאמת כי עיקר החילוק בין אם הוא דרך צנין הוא גם צנוצ"י עצמו שם צס"י קמ"צ שכתב לחלק דבאצן אחת אף שקצו ולצסוף חקקו אסור לעבול צו נדח וצת' דאורייתא ובכינוס אצנים הרבה דכוי צנין כשר לעבול צתוכו אפילו נדח וצת' דאורייתא, וכפה שאסר בקצו ולצסוף חקקו מתיר היכא דכוי צנין ממש. ובעסין של מתכות שנקצו

במקום שאין השגחה כראוי ויש לחוש שפתאום יסדק ויבוי' זוחלן ולא ירגישו בזה מחסרון השגחה וזה גרע, אז שפיר אפשר לסמוך לעשות האליין בעטאן ע"ד שכתבתי שמדינא נלפענ"ד שכשר לכ"ע.

בה שביא מכונטרם הנקרא רשמי שאלה שברעיש עולמות שלא יעשו מקור מאיין בעטאן מחמת שבצרל הוא מעמיד וכתב שקיצל תש"ו מכרזב גדולי הדור הנרשמים שם וכולם פה אחד שח"ו לעשות כזאת בישראל, הנה לא ראיתי הקונטרס כ"ל מעולם ואיני יודע מה זה ועל מה זה, ומה שביא ממנו בעטם בשביל שהוא מעמיד כבר כתבתי בזה הלפענ"ד בעזכריות דברים צרורים.

ב

ב"ש שראה בשמי לפתוח הנקב כשפכ"י לצור השקב ואח"כ בשעת העצילה רק לכניח פתוח כחוט השער כדי להגלל מחשש נתן סאח ונעל סאח, זה עשות כי לא אמרתי ולא כתבתי כן מעולם, וכפי הנראה איזה עושה החליף את הדברים, כי אמרתי לעשות כמ"ש דר"ח חו"מ סי' ל"ז לעשות שני צורות, לאי יבוי' פתוח נקב כהשקב תמיד בשעת העצילה, ויען שעי"ז נעשה נסונוס"ם לזה יתצרו לצור השני על רגע ויכשירו צבא, ואף שלדעת כרזב פוסקים אסור אם נפסק החיבור אח"כ, לזה מעיל מה שיש צו השקב לצור השני, כי יען שאינו שאובין ממנו חלל נתן סאח ונעל סאח לזה מעיל החיבור אף שנפסק אח"כ, כן הוא כוונת דבריו לכמעין שם, ויש לפלל בזה כרזב לצאר דבריו ז"ל, ובזה אמרתי לעשות דבריו ז"ל, אבל מה שכתבתי בשמי השקב כחוט השער לבד"ם.

ול"א הכנתי מ"ש עוד ציור בצורות, אבל זה ודאי שגריק להיות אומר של מים מלצד צורות כהשקב שלא ישתמש כלל בהשקב חלל לאסוף שם המים בעת בגשמים שיכיו מוכנים ועומדין להחליף את מימי הצורות בכל עת כלורך זה תקנה גדולה מכמה פעמים. ונגד כתש"ש של ר"ם ונע"ס אמרתי עוד עלה נכונה לעשות צור כהשקב גדול ויבוי' תחת מקום כהשקב עצלה מפסקת צאמלע בצור וממוקצת כשפכ"י שכשמתערבץ מי המקור עם מי הצור ע"י העצילות אינו מתערב כ"כ עם המים שתחת העצלה חלל מגזיבין המים למעלה ששמה צריות ולריך שיכיו תחת העצלה שיעור מ' סאח שאז אף שמים שעל העצלה נעשו נתן סאח ונעל סאח מ"מ נכשרים ע"י המים שתחת העצלה צונק כשפכ"י, ולריך שניית שם

שם על הקרקע דעת הדברי חיים דלח היו כמו צנין ממנו חלל כמו כלי שנקצב בקרקע. אמנם צלימענט הנצב בקרקע מראה ודאי דמי ממנו לכינוס חצנים דכוי צנין ממנו וכשר לכ"ע. וכן נתפשט הכיתר בכל העולם שעושין מקור' מלימענט ולית מאן דחש. וא"כ נראה דגם בחומי צרל שצחוק צלימענט ונצב עמו ציחוד דכוי צנין ממנו וכשר לכ"ע.

ח

ועב"פ צירוף כל כ"ל שאין לו דין מעמיד מטעמים שביארת, וגם אינו חלל בשביל העתיד, גם המה חדשים שלא נשתמשו בהם וכו' וגלמי כלים, וגם נצנו צחוכו דרך צנין, נראה ודאי דכשר לכ"ע לעצול בתוכו. אעפ"י"כ למעשה כשעשיתי במקור' פה לא עשיתי צחוכי צרל, ראשית כבר אמור רבן שגריק ליזהר במקור' אף ממנו שמתר עפ"י דין, ועי' מהר"ם שיק חיו"ד סי' קל"ז שכתב צענין הליטורות להמקור' דאף שאם עושין ליטור של עץ לבסוף כשר לכ"ע, מ"מ במחמיר תבא עליו צרכה לעשות עוד תקנה שיהי' מחוצר לקרקע, וכן הי' דרך בגדולים במקורות שצרחו אף מל"ע שפרי ביתר, וצפרט אני מפחד מדבר חדש שלא הי' צימי בגדולים צדורות שלפנינו כי דעתנו קלרה עד מאוד. שנית אני מפחד קצת כי הכיתר שכתבתי צליין בעטאן הוא על הנועשה צאופן שנותנין קצת חומי צרל שקורין דרזכע צאחכ מקומות צהלימענט וזה סגי לדקו, אבל שמעתי שיש עוד אופנים אחרים צעשיות האליין בעטאן מינים ממינים שונים, גם משתנה אופן עשייתו מזמן לזמן כדרך כל הדברים הנושאים צצתי חרושת שעשוין להשתנות, ואם יתפשט הכיתר של אליין בעטאן שוב יתירו בכל צכל אופן ואופן, כי העולם אינם יודעים לחלק, שכפי הנראה בשביל זה אסר דר"ח (שר"ח ח"א ח"ח סי' כ"ג כ"ד) במאשין מלות ולא אמר שום טעם, שכן כתב במאשין ליטית (ח"צ חו"מ סי' ח' ז') שגם מטעם זה ראוי לפוסלם בשביל שאופני המאשין נשתנים בכל יום ומי יודע למחר מה יבוי' בזה, וכעין זה כתב בשד"ח (מע' חמץ ומלח סי' י' אות ג') שכל הכיתרים הנאמרים בתנאים התנאים מצמצלים והכיתרים נשחרים, וכן אנו רואין צמאשין מלות שיש עכשיו מאשינען שצודאי אסורים, ובגדולים שכתירו אז מתחילת את המאשין מלות לא תשצו כלל על המאשינען האלו כאשר אנו רואים צעממי הכיתרים שכתצו והמאשינען של עכשיו אז לא היו ולא נבראו, ואף על פי כן רבים סומכים על הכיתרים שכתצו אז, בגם שיש לחלק צין במשאים ולא דמי כל כך לר"ד, אבל חולי יש לחוש קצת גם בזה, ומכל מקום היכא דלח אפשר לו

המכלל באופן שיכ"י אפשרות ליקח משם בכל עת
הנורכ להחליף המים ולנקותו ולדקו אם אינו זוחל ח"ו,
וזו ענה נכונה.

וזכר כגני ידיו דושת"כ מזכרו בכל ענינו

ב' יואל פייטלבוים

סימן עז

ז"כ, י' ניסן תשכ"ג

שלובכ"ם לכבוד ידידי הרה"ג מעוז
ומגדול חו"ב טובא צנא מלא ספרא
כש"ת מוה"ר יצחק יעקב ווייס
שליט"א ראב"ד במאנשעסמער יצ"ו*.)

אדש"ה... זה כבר קבלתי ממנו מכתב בדבר
החלוקי חזנים שמרפין בהם המקואות אשר בנז
השני יש עליהם רושם של הסותרים וקנת חוששין שכוף
בית קיבול ורציתי להשיב לו אז אבל מחמת רוב העירוב
נשמע כי אין לשפר רוב עירדותי ונמשך עד שנאחד
מכתבו ואיני זוכר עוד מה שכתב, אך זה רשום בדבריו
כי אז כועזו דבריו צעירי. אמנם למעשה חקרתי שנמלאים
חזנים כאלו שאין להם רושם כלל ואין לורך ליכנס
צפקפוקים...

ידיו דושת"כ זכ"ר

ב' יואל פייטלבוים

סימן עז

ז"כ

בדבר הצורות של מי גשמים בהמקואות, הנה כבר
כתב בש"ך (סימן ר"א ס"ק ס"ג) שאין להכניס
הראש צמחלות לעשות מקוב של נתן סאכ ונטל
סאכ שפסול לדעת הרמב"ם (הלכות מקואות פ"ד
ה"ז) והראש"ד (בספר צעלי הנפש שער המים) והדברי

(*) בעת גאב"ד העייהק ירושלים ת"ו.

חיים מחמיר בזמנה מקומות, גם הכתם סופר סף
שצסימן ר"ג ור"צ נראה שמיקל בנתן סאכ ונטל
סאכ, אבל צסימן ר"ד האריך יותר ושם מצואר שענה
כמה תיקונים שלא יבא נתן סאכ ונטל סאכ, ואעפ"י
סיים בעמם הכיתר שכוף צעזל עת לעשות לה' כפרו
תורתך. ומ"ש צסימן ר"ג לית עז מיניח, הדבר צרור
צלי ספק שקאי על הצערות שהזכיר שם שעושין של
מחכות ולצסוף של עץ שצב יולאים לכל הדעות כן
לדעת הגמ"ר (קידושין סימן תק"ס) וכן לדעת שאר
פוסקים, ולא קאי שם כלל עדיין על עיקר המים.
וצמקום אחר הארכתי צב שהדבר צרור שאין לעשות
לכתחילה מקוב של נתן סאכ ונטל סאכ.

אמנם כל מקוב של מי גשמים שנעשה על ידי השקב
נעשה צימים קארים נתן סאכ ונטל סאכ, כי
בכל עת שנכנס לשם אדם העוזל נגזבו המים וכשהם
גזובים יותר צבור העזילה מצור השקב צבים המים
שצובים של צור העזילה לחוך מי בגשמים על ידי נקב
של השקב כי כן עזע המים שצבים זה לזה אם אינם
שויים, ושזב כשהולך משם האדם העוזל נעשו המים
נמשכים מהצור השני וחוזר מצור בגשמים אל צור
העזילה ונתחלק קנת מים, וכן כוף צכל עזילה ונתחלק
נתחלק קנת מים עד שצימים קארים יוכל להצטרף בחילוף
עד רוצו שפסול לדעת הרמב"ם והראש"ד כנ"ל.

ובד"ץ ח"מ (סימן ל"ז) כתב קנת חקנה לחצר עוד
אל צור אחר של מי גשמים כשרים שאינו נתן סאכ
ונטל סאכ, אף שנפסק בהשקב צעעת עזילה שלא
יתחלפו המים והרצב אסורים צנפסק השקב, מ"מ כתב
הד"ח שצמקוב צ שאינו שצובים ממש אלא נתן סאכ
ונטל סאכ יש לסמוך להקל צכ"ג אם היה צו השקב אף
שנפסק אח"כ. והנה יש מפקפקים צב שכוף סתירה
ולמאן דאוסר נתן סאכ ונטל סאכ כש"כ דאסור צנפסק
בהשקב, אבל כבר הארכתי ליישצ צ צע"ט. ומכרואי
לעשות כדברי הד"ח זל"כ לעשות עוד צור שני לחצר
על רגע עכ"פ.

אמנם נסיתי עוד צב לעשות עוד חקנה שצוב שצצור
של מי גשמים שעושין עמו השקב צתמידות צעעת
העזילות יעשו שני שיעורי מקוב, ויעשו צחמלע עזלל
מפסקת צין המים וצמקצת כשפ"כ, ונקב בהשקב יכ"י
צמים העליונים שעל העזלל, ואזי אף שנעשו המים
העליונים נתן סאכ ונטל סאכ ע"י העזילות מ"מ אינו
יורד כ"כ לחוך המים שחתח העזלל, כי כן עזע המים
שאם יש להם מקום מצוות להגזיב למעלה ולהחמיר